

KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN HORISONTAALINEN YHTEISTYÖ, NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA

Marja-Sisko Kataikko

Työpajatoiminnan palveluesihenkilö

Jyväskylän kaupunki

20.11.2023

NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA JYVÄSKYLÄSSÄ

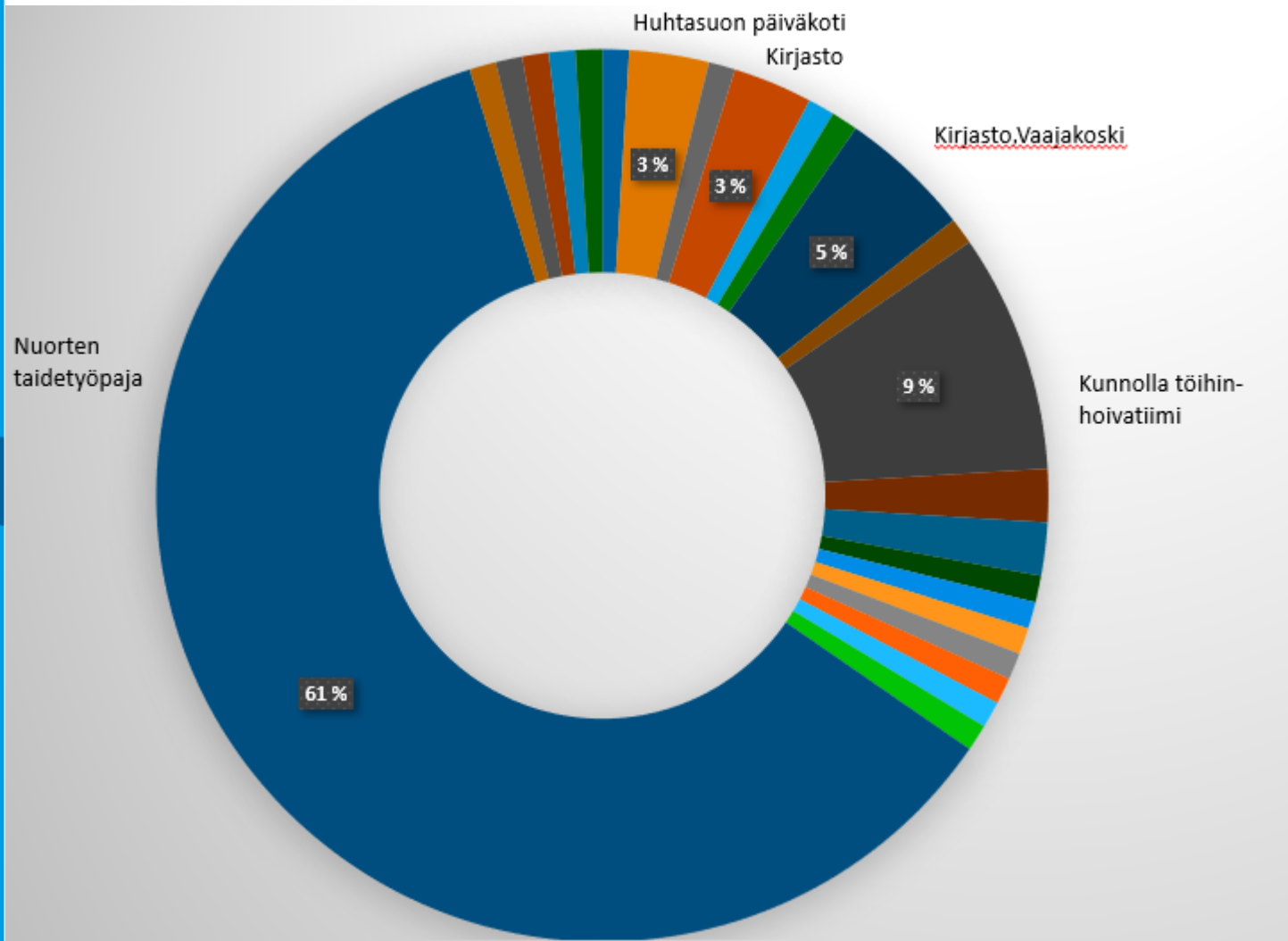
- Jyväskylän kaupungin nuorten taidetyöpajalla on nuorille tarjolla Arjen taitojen pajoja, Työelämäpajoja sekä toisen asteen Vivo-valmennus. Nyt myös monikulttuurinen paja maahanmuuttaneille nuorille. Nuoria voi poluttaa pajalta toiselle kunnon parantueissa.
- Nuoret ovat pajalla työkokeilu-, kuntouttavan työtoiminnan tai omilla sopimuksilla (noin kolmannes kutakin).
- Jyväskylän kaupungin Nuorten taidetyöpaja pärjää hyvin valtakunnallisessa vertailussa. (Sovari-tulokset, laatumerkki, sijoittumistiedot, nuorten tarinat.)

NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA JYVÄSKYLÄSSÄ

- Työvalmentajat 22 henkilöä + vastaavat työvalmentajat 2 henkilöä + muuta henkilöstöä
- Toiminta 15-29-vuotiaille. Eniten 20-24-vuotiaita.
- Vuosittain Taidetyöpajalla yli 25 ryhmää, á 8-12 nuorta, yhteensä lähes 300 nuorta + Vivo-valmennus Gadian kanssa 150 nuorta.
- Yhteistyö perusopetuksen, toisen asteen, sote-palveluiden, työllisyyden, kolmannen sektorin ja nuorten omien verkostojen kanssa.

KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN SOPIMUKSET

NUORTEN TAIDETYÖPAJA ON JYVÄSKYLÄN KAUPUNGISSA SUURIN KUNTOUTTAVAA TYÖTOIMINTAA TOTEUTTAVA YKSIKKÖ

TILANNE HYVINVOINTIALUEEN ALKAESSA

- Kaupungin nuorten työpaja ei voinut jatkaa kuntouttavaa työtoimintaa, koska vastuu oli siirtynyt hyvinvointialueelle.
- Jyväskylän kaupungissa noin 70 nuorta oli vaarassa jäädä ilman kuntouttavan työtoiminnan paikkaa vuonna 2022 , koska kuntouttavasta työtoiminnasta ei ollut tehty uusia kilpailutuksia/sopimuksia hyvinvointialueella.
- Työllisyyspalvelut teki alkuvuodesta sopimuksen kuntouttavan työtoiminnan toteuttamisesta hyvinvointialueen kanssa.
 - Jyväskylän kaupungin yksiköissä voi järjestää kuntouttavaa työtoimintaa.
 - Jatkossa hyvinvointialue ei maksa korvausta toteutuneista työtoimintapäivistä kaupungin yksikköön.
 - Vastuutyöntekijä työskentelee jatkossa hyvinvointialueella työllisyyspalveluiden sijaan.
- Tämä ei aluksi koskenut nuorten työpajatoimintaa.

LAKIMIEHEN SELVITYKSEN TULOKSIA

- Asia perustuu hankintalakiin, hyvinvointialuelakiin ja kuntalakiin sekä näiden kolmen tulkintaan.
- Hankintalain mukaan hyvinvointialueen pitäisi lähtökohtaisesti kilpailuttaa toiminta. Kuitenkin horisontaalisella yhteistyöllä hankintayksiköiden (kaupungin ja hyvinvointialueen) on mahdollista tehdä yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, "yleisen edun mukaiset palvelut". Lisäksi myös esim. työllisyyden hoitoon liittyviä yhteisiä tavoitteita.
- Toiminnan täytyy tapahtua yhdessä eikä rahaa saa liikkua. Toiminta voi tapahtua kaupungin tiloissa, mutta hyvinvointialueen kuuluu myös osallistua.
- Hyvinvointialue voi osallistua tarjoamalla työvoimaa tai tiloja, mutta myös esimerkiksi materiaaleja ym. Osallistumisen tapojen ei tarvitse olla samat, mutta vaatimus on, että molemmat osallistuvat.
- Kaupunki ei voi yksinään tuottaa koko palvelua.

<https://soteuudistus.fi/ukk> ja

<https://www.hankinnat.fi/sisallon-maarittely/toimialakohtaisia-ohjeita/hyvinvointialueuudistus-ukk>

JYVÄSKYLÄ

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Hankintalain 16 §:n mukainen horisontaalinen yhteistyö on poikkeus hankintalain soveltamisalasta. Horisontaalinen yhteistyö voi 16 §:n mukaan koskea **vain sellaisia kokonaisuuksia, joilla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevia yleisen edun mukaisia julkisia palveluja.** -- Horisontaalisen yhteistyön edellytyksiä on täsmennetty unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ks. esimerkiksi C-480/06, C-159/11, C-386/11 ja C-796/18.

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

- **Kuntouttava työtoiminta** kuuluu hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen. Kyse on sosiaalipalvelusta, mutta **palvelun tavoitteet liittyvät myös työllisyydenhoitoon.** Myös kunnilla on **työllisyyden hoitoon liittyviä tavoitteita ja ne järjestävät lakisääteisesti (kuntakokeilukunnat) ja yleisen toimialan puitteissa työllisyyspalveluja.** Lisäksi kunnat vastaavat osin työmarkkinatuen rahoituksesta, ja rahoitusvastuun tavoitteena on kannustaa kuntia tarjoamaan työtä ja työllistymistä edistäviä palveluja pitkäaikaistyöttömille.
- **Nuorisotyö kuuluu kunnan tehtäviin ja nuorisotyön muotoihin voi kuulua nuorten työpajatoiminta,** jonka järjestäjänä kunta voi toimia. **Myös nuorten työpajatoiminnan yhtenä tavoitteena on parantaa nuoren valmiuksia päästä avoimille työmarkkinoille.** Lisäksi sekä kunnan että hyvinvointialueen tehtävänä on edistää asukkaidensa **terveyttä ja hyvinvointia.** Työpajoilla pyritään osin samoihin tavoitteisiin mm. palvelujen piirissä olevien asiakkaiden elämänhallinnan, hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämiseen liittyen. Asukkaille lain perusteella toteutettavat palvelut ovat tyypillisesti myös yleisen edun mukaisia julkisia palveluja.

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Velvollisuus yhtiöittämisestä

Kuntalaki ja hyvinvointialuelaki edellyttävät, että kuntien ja hyvinvointialueiden on yhtiötettävä markkinoilla kilpailutilanteessa harjoitettava toimintansa. --

Kun kunta tai hyvinvointialue tuottaa lain perusteella omana toimintanaan palveluja alueensa asukkaille ja muille, joille sen on lain perusteella järjestettävä palveluja, kunta tai hyvinvointialue ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla. **Kunta tai hyvinvointialue ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla myöskään silloin, jos se toimii lakiin perustuvan yhteistoimintavelvoitteen perusteella tai jos kyse on yhteistoiminnasta, jota ei tarvitse kilpailuttaa hankintalain perusteella.**

KAUPUNGIN JA HYVINVOINTIALUEEN VÄLINEN SOPIMUS MYÖS NUORTEN TYÖPAJATOIMINNASSA

Johtopäätökset:

- Kuntouttavaa työtoimintaa voi järjestää nuorten taidetyöpajalla.
- Kaupungin ja hyvinvointialueen välisessä sopimuksessa on riittävällä tarkkuudella sovittu toiminnan järjestämisestä. Rahaa ei liiku kunnan ja hyvinvointialueen välillä.
- Hyvinvointialueelta pitää olla osoitettuna resurssi, jolloin toiminta tosiasiallisesti tapahtuu yhdessä.
- Kuntouttavan työtoiminnan tehtävissä työnjako
 - Hyvinvointialueella on omavalmentajat, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä työpajan valmentajien kanssa.
 - Hyvinvointialueelle on määritelty kuntouttavan työtoiminnan vastuuhenkilöt.

NUORET KUNTOUTUVAT TYÖPAJATOIMINNASSA!

- Kohdennettu nuorisotyö on tuloksellinen tapa tukea haastavissa tilanteissa olevia nuoria (ks. esim. Vauhkonen ja Hoikkala 2020).
(<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/nakokulmat/nakokulma55.pdf>)
- Kunnallisilla nuorten työpajoilla (ja toki myös muilla pajoilla) on paljon osaamista ja kokemusta nuorten tukemisesta jatoiminta on tuloksellista.
- OKM:n työpajatyöryhmä suosittaa mm., että työpajatoiminnan järjestämisestä ja rahoituksesta säädettäisiin monialaisena palveluna.
- Jyväskylässä joudumme ilmeisesti nyt arvioimaan tilannetta uudelleen. Olisi kuitenkin todella tärkeää, että lainsäädäntö mahdollistaisi työpajatoiminnan kaltaisen tuloksellisen, eteenpäin vievän ja suhteellisen edullisen tukimuodon tehokkaan käyttämisen nuorten auttamisessa. On nuorten näkökulmasta iso vahinko, jos kuntouttavaa työtoimintaa ei esim. meillä voida enää toteuttaa.

KIITOS!